

KVIZ ZNANJA

„Izvanredni misionarski mjesec.

Sveta Terezija Avilska – misionar za obnovu reda i Crkve.“

prigodom Dana škole 15. listopada 2019.

- **Međurazredno natjecanje** u kvizu znanja bit će **ekipno**
- Svaki razred treba odabrati svoj **tim** (ekipa treba imati **4 člana**)
- Natjecanje će se održati na **Dan škole, 15. listopada** u Dvorani sv. Terezije Avilske
- Provedba natjecanja bit će **pismena** uz multimedijalnu pratnju
- **Rezultati natjecanja pribrojiti će se bodovima međurazrednih natjecanja**

1. IZVANREDNI MISIONARSKI MJESEC

1.1. Kršteni i poslani

Godine 2019. obilježiti će se 100 godina Apostolskog pisma o djelovanju misionara u svijetu, naslovljenog *Maximum illud*, koje je 30. studenoga 1919. godine objavio papa Benedikt XV. Pismo je upućeno patrijarsima, primasima, nadbiskupima i biskupima katoličkog svijeta, a u kasnijim je godinama prepoznato kao orijentir suvremenog misionarskog djelovanja i početak novog razdoblja evangelizacije. U pismu povodom stote obljetnice proglašenja apostolskog pisma *Maximum illud*, koje je papa Franjo 22. listopada 2017. uputio kardinalu Fernandu Filoniju, pročelniku Kongregacije za evangelizaciju naroda, i u kojem je proglasio Izvanredni misijski mjesec, papa podsjeća na dekret *Ad gentes* II. vatikanskog sabora, koji ističe da misijama Crkva odgovara na trajan Isusov poziv: „Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju“ (Mk 16, 15). Prionuti uz tu Gospodinovu zapovijed nije opcija za Crkvu, već njezina „obaveza, a ujedno i sveto pravo“ (AG, 7), jer Crkva „jest misionarska po svojoj naravi“. (AG, 2)

Sveti Otac Franjo inicijativom Izvanrednoga misionarskog mjeseca želi istaknuti da je glavni preduvjet obnove Crkve ponovno buđenje misionarskog žara svakog njezina člana. Isto tako, papa u svojoj apostolskoj pobudnici *Evangelii gaudium* naglašava da nas enciklika *Redemptoris missio* poziva „da prepoznamo kako se 'ne smije nikako izgubiti revnost u naviještanju' onima koji su daleko od Krista, 'jer to je prva zadaća Crkve'. Misijsko djelovanje 'još je i danas najveći izazov za Crkvu' i 'pitanje misija mora biti na prvome mjestu'. Tema, dakle, izvanrednog misionarskog mjeseca jest „Kršteni i poslani: Kristova Crkva u misiji u svijetu“.

Papa Franjo ističe četiri prijedloga po kojima svaki vjernik može živjeti zauzetije vrijeme pripreme i ostvarenja ovoga mjeseca:

1. Osoban susret s živim Isusom Kristom u Njegovoj Crkvi kroz sakrament Euharistije, Riječ Božju te osobnu i zajedničku molitvu.
2. Upoznavanje svjedočanstava: svetaca, misijskih mučenika o velikana vjere – simbol Crkve raširene po cijelom svijetu.
3. Odgoj za misije: Riječ Božja, kateheza, duhovnost i teologija.
4. Konkretna misionarska ljubav prema potrebitima.

1.2. Logo

Logo prikazuje prije svega misionarski križ čije tradicionalne boje upućuju na pet kontinenata: zelena boja predstavlja Afriku, crvena Ameriku, bijela boja Europu, plava predstavlja Oceaniju, a žuta boja predstavlja Aziju. Spomenimo usput, od istih je boja napravljena i poznata misionarska krunica koju je osmislio sluga Božji Fulton Sheen, ravnatelj PMD-a Amerike, u želji da molitvom Krunice zagrlimo cijeli svijet. Crvena boja upućuje na prolivenu krv mučenika američkog kontinenta, sjeme novog života kršćanske vjere. Zelena je boja života i simbol rasta, plodnosti, mladosti i vitalnosti; zelena je isto tako boja nade, jedne od triju bogoslovnih kreposti. Bijela boja predstavlja radost, početak novog života u Kristu, te je izazov za ostarjelu Europu koja mora biti sposobna da se ponovno odjene evangelizacijsku snagu koja joj je kroz povijest donijela tolike milosti, svece i crkve. Žuta je boja svjetlosti jer se i sama hrani svjetlošću da se može istaknuti. Plava je boja žive vode koja nam utažuje žeđ i odmara nas na putu prema Bogu. Ujedno je to boja i neba, koje je znak boravka Boga među nama ljudima. Križ je u središtu loga u isto vrijeme i sredstvo i znak zajedništva između Boga i ljudi, postavljen za naše poslanje u svijetu: križ je svijetao, pun boja, znak pobjede i uskrsnuća. Svijet je transparentan (tj. proziran), jer djelo evangelizacije nema zapreka ni granica: plod je Duha Svetoga. Kršćanska ljubav i svijet preobražen u Duhu zajedno pobjeđuju udaljenosti i otvaraju oči našega razuma i srca. Riječi *Kršteni i poslani* koje se nalaze uz logo ističu dvije temeljne sastavnice života svakog kršćanina: krštenje i poslanje.

1.3. Misionarski listopad u Požeškoj biskupiji

U svom dopisu svim župnim uredima, požeški biskup Antun Škvorčević podsjetio je kako je papa Franjo mjesec listopad proglasio Izvanrednim misionarskim mjesecom. Taj mjesec je otvoren za Požešku biskupiju na Biskupijskom danu u Požegi, 21. rujna 2019. Svrha mu je podsjetiti vjernike kako je svatko od njih na krštenju primio misionarsko poslanje biti navjestiteljem i svjedokom Isusove radosne vijesti i iz te svijesti potpomagati misionare i misije u zemljama gdje je evanđeoski navještaj tek započeo, a život Crkve još nije u redovitom stanju. Kako bi vjernici Požeške biskupije mogli što djelotvornije provesti Papinu inicijativu, biskup je odredio sljedeće:

1. Svakodnevna molitvu svete krunice prije svete mise tijekom mjeseca listopada, mjeseca Kraljice sv. krunice i Kraljice misija, za rast i izgradnju naše misionarske svijesti, poslanja koje kao vjernici trebamo ostvarivati u svojoj obitelji, župi i javnom životu, te za misionare u misijskim zemljama, gdje se nalazi i misionar Karlo Prpić.
2. Na svršetku svake svete mise tijekom mjeseca listopada moli se Molitva za izvanredni misionarski mjesec listopad 2019.
3. Svake nedjelje na svim euharistijskim slavljinama tijekom mjeseca listopada svećenici će na temelju naviještene Božje riječi, posvijestiti vjernicima što to znači za njih svakodnevno biti misionari te pomagati misionare u misijskim zemljama.
4. U Molitvu vjernih uključit će se nakana da svaki vjernik poraste u svijesti svoga krsnog poslanja i u skladu s njime djeluje te za misionare u misijskim zemljama i mlade Crkve da se snažno ukorijene u pojedinim narodima.
5. Na redovitim tjednim klanjanjima pred Presvetim koja se održavaju četvrtkom ili subotom uključiti molitvu za što snažnije vršenje našeg krsnog poslanja u obitelji, društvu i Crkvi te za misionare u misijskim zemljama.
6. Svjetski dan misija u nedjelju, 20. listopada 2019. potrebno je pripremiti na različitim razinama: Od vjeronaučne djece i mladih, do obitelji, starijih i bolesnih te ih nastojati sve uključiti u molitvu i žrtvu za misije u svijetu.

1.4. Hrvatski misionari u svijetu

Misionara i misionarki Crkve u Hrvata ima ukupno 77 i djeluju u 26 zemalja u Africi, Latinskoj Americi, Aziji, Oceaniji i misijskim područjima Europe. U Europi djeluju u 4 zemlje: Kosovo (2), Ukrajina (1), Albanija (4), Island (1). U Aziji djeluju u dvije zemlje: Salomonski otoci (4) i Rusija (2). U Južnoj (i latinskoj) Americi prisutni su u 9 zemalja: Brazil (4), Peru (2), Čile (3), Bolivija (2), Argentina (7), Haiti (3), Antigva i Barbuda (1), Ekvador (4) i Nikaragva (1). U Africi misionari djeluju u 11 zemalja: Gana (1), Benin (3), Nigerija (2), Kamerun (1 – vlč. Karlo Prpić, svećenik Požeške biskupije), Kongo (10), Zambija (1), Kenija (1), Uganda (7), Madagaskar (2), Ruanda (2) i Tanzanija (6).

Karlo Prpić je svećeniku Požeške biskupije koji gotovo trideset godina djeluje u Kamerunu u biskupiji Ngaoundéré (franc. izgovor [ngaundere]). Rođen je 8. svibnja 1953. u Novoj Kapeli. Za svećenika je zaređen 1977. godine, a u misije je otišao već 1990. godine. Budući da se naš misionar vratio 2016. godine u Hrvatsku zbog zdravstvenih tegoba, službenim dekretom 4. srpnja Požeški ga je biskup našoj gimnaziji dodijelio kao svećenika duhovnika. Već iduće godine, vlč. Prpić vratio se natrag u misiju kako bi nastavio svoj rad. Svaka biskupija u Hrvatskoj ima ravnatelja Papinskih misijskih djela. U našoj Požeškoj biskupiji to je vlč. Perica Matanović.

2. SVETA TEREZIJA AVILSKA – MISIONAR ZA OBNOVU REDA I CRKVE

2.1. Do ulaska u samostan

Život prve žene naučiteljice Crkve mogli bismo nazvati duhovnim iskustvom jedne ljubavi jer je taj život bio mistika kao susret s Bogom. Teresa de Avila rodila se 28. ožujka 1515. u Avili, glavnom gradu istoimene pokrajine u Staroj Kastiliji, koji je nadaleko poznat po svojoj romaničkoj crkvi, gotičkoj katedrali te bedemima iz XI. stoljeća. Roditelji su joj bili Don Alonso Sanchez de Cepeda i Dona Beatriz de Ahumada. Osim nje imali su još jedanaestero djece. Od triju djevojčica dvije se kasnije udadoše, a samo se Terezija odlučila za redovnički stalež. Odluku nije donijela iz neke nužde, već posve slobodno i promišljeno. U svojoj djevojačkoj dobi između 14. i 18. godine i ona je mnogo držala do ljepote, ljupkosti, bogatstva i ljubavi pa se ozbiljno bavila i mislima o udaji. Iako je već od ranog djetinjstva bila veoma temperamentna, u svojim željama i odlukama naprasita, ipak ništa nije činila nepromišljeno, bez prethodnog razmišljanja. Posjedovala je veliku i spontanu sposobnost da ljubi, no to je nikad nije dovelo u nepriliku da bi nešto od onoga što je rekla ili obećala morala povući, a što govori da je sve prije dobro odmjerila.

Kad je Terezija odlučila stupiti u samostan karmelićanki od Utjelovljenja u Avili, bilo je to iznenađenje i za nju samu i za sve one koji su je poznavali. Svakako da iza te odluke nije stajalo nikakvo ljubavno razočaranje, a još manje neka naročita simpatija ili naravna sklonost pa čak ni oni neki pokreti duše koji su u sličnim odlukama redovito više ili manje prisutni. Nju je u samostan jednostavno vodila želja da spasi dušu jer se, poznavajući svoju narav, bojala da bi to u svijetu mogla ostvariti. Zbog toga je stupanje u samostan bio za nju veoma bolan i težak, upravo dramatičan doživljaj. Ona sama o tome svjedoči: "Jedva mogu vjerovati da će moja bol i u smrti biti veća od one što sam je osjećala kad sam napuštala roditeljsku kuću. Činilo mi se kao da se u meni odvaja svaka pojedina kost." Da nije to sama napisala, jedva bismo takvo što mogli pomisliti o jednoj, u povijesti Crkve, najodličnijoj redovnici. Ona je svoje zvanje skupo platila, a i to je nemalo pridonijelo njenoj veličini. Kako je Terezija bila promišljena i odlučna žena, kad je jednom odlučila postati redovnica, onda je tu stvar uzela veoma ozbiljno. Sa zvanjem se nije šalila.

2.2. Od ulaska do reforme

Prvu godinu redovništva nastojala je oko savršenosti tako odlučno da se živčano i tjelesno brzo dokrajčila. Upala je u stanje sveopće anemije, a zatim je kroz četiri dana bila posve ukočena. Svima je izgledalo da će umrijeti i već su sve pripremili za sprovod.

No, ona se najedanput probudila iz svoga mrtvila i ukočenosti te sama otklonila posvećeni vosak, kojim su joj po tadašnjem običaju bili već zalijevali očne kapke. Neki misle, čak, da samo brizi i slutnji Don Alonsa valja zahvaliti, jer se opirao pogrebu, da nije bila živa zakopana. Svetica sama misli da tu milost ima zahvaliti zagovoru sv. Josipa koga je počela još više štovati i pobožnost prema njemu cijeli život neumorno širiti. Nakon toga iskustva ne znači da je Terezija odmah postala svetica. Daleko od toga. Ona je čak 18 godina provela u osrednjosti. Samostan od Utjelovljenja u Avili imao je doduše 120 - 180 sestara karmelićanki, ali je u njemu bilo takvo ozračje koje nije mnogo poticalo na savršenost i svetost. Tko se želio ipak posvetiti, morao je to činiti na vlastitu inicijativu, uz rizik da bude ismijan, šikaniran i onemogućavan. Dona Teresa de Ahumada pokušala je ipak s nekim sestrama nešto učiniti, no malo ih je izdržalo taj pokušaj. Lakše je bilo provoditi u samostanu jedan udobniji život u onoj "blaženoj" osrednjosti, prema načelu: "Ne quid nimis!" – bez prevelikog zalaganja i naprezanja. Terezija, opisujući život u samostanu tih godina, pokazuje sve njegove slabosti, sjene i nedostatke. To je i nju strahovito razočaralo, a u duši je sve jasnije i življe osjećala zov da se iz svega toga izdigne. U jednom je viđenju vidjela mjesto u paklu, koje joj je pripravljeno, ako ne krene drugim, boljim i savršenijim putem. Bilo joj je tada 40 godina. Ona se energično odlučila za reformu Karmela. Od časa kad je jasno vidjela da je Bog više ne želi gledati "u razgovoru s ljudima, već s anđelima" i kad je svoje srce s njegovim velikim mogućnostima "nastojala uskladiti" sa Srcem Kristovim, do tada prosječna karmelićanka postade jaka žena, velika redovnica, koja je nastojala svoj život proživljavati u duhu Evandjelja. I u tome je bila sva obnova Karmela, obnova koja je išla polako, uz mnoge poteškoće, ali koja je posve preobrazila redovnički život. Rodio se novi, pravi Karmel, nama dobro poznate bosonoge karmelićanke, dostojne kćeri velike majke Terezije od Isusa.

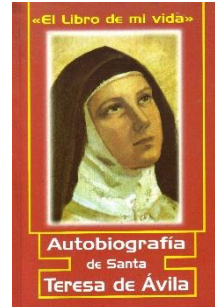
2.3. Misionarski žar za obnovu Crkve

Radi obnove Karmela Terezija je kao prava misionarka krstarila cijelom Španjolskom. Nije više bilo poteškoće i zapreke koja bi je zaustavila. I to je bio život njezine posljednje 22 godine. Iz tog su života kao najzreliji plodovi onoga razdoblja nastala njezina pisana djela: Knjiga Gospodinovih smilovanja, u kojoj je duboko i na psihološki način opisala povijest svoga života, Put savršenosti, Stanovi ili grad duša, Utemeljenja, kao i nebrojeni odgojni spisi te svjedočanstva uzvišene mistične lirike. Njezino duhovno misionarenje vidljivo je u njezinim molitvama i mističnim zanosima, u kojima je ta sveta redovnica nosila sve brige i tjeskobe Tridentskog sabora, bitku kod Lepanta, događaje u svojoj domovini Španjolskoj, misijski rad u Americi. Sama je rekla da je Indijanci tamo u Americi stoje mnogo jer je u molitvi za njihovo spasenje mnogo uzdisala. Iako je bila na vrhuncima mistike, nije bila daleko od svega onoga što se u tadašnjoj Crkvi i u svijetu događalo. Naslućujući sve kušnje koje čekaju Crkvu i kršćanstvo, vapila je: "O kršćani, vrijeme je da branite svoga Kralja te da se u tako velikoj zapuštenosti oko njega svrstate! Jer malen je broj vjernih koji ga još okružuje; veliko je naprotiv mnoštvo onih koji slijede Lucifera. No, najgore je što oni koji se na vani očituju kao Gospodinovi prijatelji, potajno ga iznutra izdaju, tako da on ne nalazi gotovo nikoga na koga bi se mogao osloniti." No Terezija je znala i vjerovala da je odlučujuće oružje jedino molitva jer iz nje i druga sredstva dobivaju svoju

jakost. Zato je u borbi za Krista i Crkvu osnivala samostane u kojima će njezine sestre moliti i na taj način za kraljevstvo se Božje boriti. Povijest joj je dala pravo jer ona postade jednom od vrhunskih ličnosti katoličke obnove XVI. stoljeća, s utjecajem koji traje još i danas. Njezin su se život i duhovno iskustvo savršeno utkali u obnoviteljski pokret Crkve što ga je započeo Tridentski sabor.

Terezija Avilska preminula je u 67. godini života, u noći 4. listopada 1582., na jednom od svojih putovanja za Alba de Tormes. Dan poslije njezine smrti bio je već 15. listopada, jer je upravo tada stupila na snagu reforma kalendara – ispravak staroga julijanskoga kalendara te se vrijeme uskladilo s objektivnom stvarnošću s „preskočenih“ deset dana, te se stoga njezin blagdan slavi na spomenuti dan. Ima u tome mnogo znakovitosti jer je Terezija Avilska svojom obnovom Karmela pomogla pomaku redovničkoga života naprijed općenito. Na njezinim se spisima nadahnjuju još i danas toliki redovnici i redovnice. Samo u našem stoljeću od god. 1900.-1967. Terezijina su djela bilo sva bilo djelomično objavljena u 528 izdanja. U svojoj izvornosti i genijalnosti ona već 4 stoljeća utječu na ono što se naziva duhovni život Europe. Bossuet se nije ustručavao izreći o njoj ovaj sud: “Sama Terezija ima i u mistici isto značenje kao Toma Akvinski u dogmatici.” Papa Pavao VI. proglasio ju je stoga 27. rujna 1970. prvom od žena naučiteljicom Crkve. Engleski povjesničar Macaulay u jednom svom eseju nazvao je sv. Tereziju Avilsku “srcem katoličke reforme”, a Gisbert Kranz misli da ona pripada čovječanstvu, što znači da je zajednička svojina čovječanstva.

Poznate su njezine riječi što ih je zapisala na jedan listić i stalno ih čuvala u svome Časoslovu: Neka te ništa ne zbuni, Ništa ne uplaši!

2.4. Sveta Terezija u Požegi

Zagrebački biskup Franjo Thauszy naumio je sredinom XVIII. stoljeća grad Požegu uspostaviti crkvenim središtem slavonskoga dijela Zagrebačke biskupije. O toj biskupovoj namjeri svjedoči Sjemenište koje je on utemeljio 1754., isusovačka gimnazija, otvorena 1699. u Požegi, te visoka škola Academia Posegana kao prva javna visoka škola u Slavoniji. U njoj su se školovali budući svećenici za slavonski dio Zagrebačke biskupije. Osim toga, biskup Thauszy želio je obnoviti srednjovjekovni požeški Zborni kaptol sv. Petra sa sjedištem u požeškoj tvrđi, no to mu nije uspjelo pa je u Požegi 1752. uspostavio Consistorium subalternum, tijelo kojemu je dao upravne zadaće za spomenuti dio Zagrebačke biskupije. Biskup Thauszy odlučio je utemeljiti novu župu i za nju izgraditi župnu crkvu na prostoru ispod tvrđe, na mjestu vojnih spremišta. Gradske vlasti usprotivile su se toj namjeri pa je biskup od carice Marije Terezije zatražio i dobio dopuštenje za izgradnju crkve, kao i arhitektonski projekt te materijalnu potporu. Zacijelo je iz tih razloga crkva dobila za naslovnicu sv. Tereziju Avilsku, koja je bila i caričina sveta zaštitnica.